

Kraljevstvo vina

Petak je. Nalazim se u najistočnijem dijelu Hrvatske. Vozim se slikovitim obroncima Fruške gore. Krivudava valovita cesta presijecala je polja zasađena vinovom lozom. Ova su područja, kažu ovdje, kraljevstvo vina. Dolje uz Dunav centar je ove regije, grad Ilok

Namjeravao sam popiti jutarnju kavu, ali terase su još bile prazne, a vrata ugostiteljskih objekata zatvorena. Nastavio sam ulicama grada koji se tek budio. Valjda se nikome ne žuri. Mora da je tempo života ovdje, na krajnjem istoku Hrvatske, puno mirniji.

Arheolozi nam govore da su ova pitoreskna područja na padinama Fruške gore obrubljena vodama plavoga Dunava ljudi naseljavali već od mlađeg kamenog doba. I Rimljanima je ovo područje bilo strateški veoma zanimljivo. Stoga su ovdje i izgradili pogranični fortifikacijski objekt, utvrdu pod imenom Cuccium. Mnoge povijesne priče grada Iloka i cijeloga kraja mogu se iščitati u gradskome muzeju. Svaki djelić njegove bogate zbirke priča je za sebe. Ljudi su ovdje stoljećima, još od vremena starih Ilira, veza-

ni uz vinogradarstvo i proizvodnju vina. Kada su se u ova područja naselili Hrvati, nastavili su tradiciju uzgoja vinove loze. Nikola Iločki, hrvatsko-ugarski velikaš s mnogobrojnim visokim titulama, najčuveniji je vlasnik Iloka. Vrijeme njegove vladavine bilo je zlatno doba ovoga grada. Tada su izgrađene gradske zidine, koje su velikim dijelom očuvane i danas. U to vrijeme obnovljen je i nadograđen franjevački samostan kao i crkva sv. Kapistrana. U 15. stoljeću Ilok ima status slobodnog kraljevskog grada. Gotovo cijelim 16. i 17. stoljećem gradom vladaju Turci. Kada su iločki posjedi došli u ruke talijanske kneževske obitelji Odescalchi modernizirano je vinogradarstvo i sagrađen vinski podrum te grad pod njihovom upravom proživljava svoje drugo zlatno doba. Među prvima u Europi poči-

nju puniti i prodavati vino u bocama. Kvalitetna iločka vina tako postaju poznata širom svijeta. Traminac, Graševina, Chardonnay, Bijeli Pinot, Rajnski Rizling, Frankovka vina su što se i dan-danas nalaze na trpezama širom svijeta. Jer vina su neizostavni dio svake gozbe, kako one bogataške, tako i one skromnije.

Grad se sada probudio. Nije to bila ona užurbana gradska vreva kao u ostalim velikim gradovima, na koju su mnogi navikli. Ovdje je bilo puno mirnije, jer Ilok zapravo i nije veliki grad. Brojem stanovnika od oko 9000 spada u kategoriju omanjeg gradića.

Ovdašnji ljudi rado će primiti svakoga gosta, zaželjeti mu dobrodošlicu, ponuditi ga vinom, rakijom, ukusnim jelima, pokazati mu svoj grad, staru srednjovjekovnu jezgru grada, upoznati ih sa svojom bur-

TEKST I FOTO: NIKOLA MRAKOVIĆ

Jutarnje sunce na početku svog puta plavim nebeskim svodom, u društvu s pokojim snježno bijelim oblačićem, koji tek povremeno pruža sjenu dolje do zemlje, nagovješćivalo je još jedan vrući ljetni dan. Kada sam ušao u grad, ulice su bile doslovno prazne. Jasno, praznično jutro je. Vozio sam polako, prometa gotovo nije bilo, samo povremeno cestom bi prošao po koji automobil ili pločnikom poneka bakica na staromodnom biciklu.

nom i bogatom poviješću, kulturnim dobrima... U vrijeme posljednjih ratnih zbivanja grad je zbog svog specifičnog geografskog položaja dugo bio u svojevrsnoj izolaciji, ali je unatoč tome povezan sa svojim susjedima, o čemu svjedoči i 5 graničnih prijelaza. Državna cesta D2 odvest će putnika prema Vukovaru te dalje širom Hrvatske.

Terase su sada bile već podosta popunjene. Bez žurbe ispijale su se jutarnje kave, razgovaralo, slušalo muziku... Mogao se čuti već i žamor dječje igre. Stariji ljudi već su bili svečano odjeveni. Uz državni danas je i crkveni blagdan i ljudi su već spremni za svečanost crkvenog slavlja.

Za svakog posjetitelja najatraktivniji dio grada Iloka je stara srednjovjekovna jezgra. Stoji gore, na brijegu, s dominantnim položajem nad gradom, s pogledom na Dunav, opasana masivnim, danas još dobro sačuvanim zidinama, i priča svim

svojim gostima priče iz svoje bogate povijesti. U republici Hrvatskoj to je zaštićeni kulturno-povijesni kompleks najvišeg ranga, a uskoro bi trebao prijeći i pod okrilje Organizacije Ujedinjenih naroda za obrazovanje, znanost i kulturu, UNESCO-a. U utvrdi su kneževski i kraljevski dvor, crkva, zvonik koji se visoko uzdiže nad gradom i franjevački samostan sa kulom. Tu su i podsjetnici na razdoblje turske vladavine: Turbe, islamski nadgrobnni spomenik i Hamam, javno kupalište s toplom vodom. Tu su i prostrani park i zanimljivi perivoj. S vidikovca puca pogled na vode Dunava i šire. Arheološka nalazišta, iskopine, sva zidana zdanja, duboko ukopani vinski podrumi, kurija Baruna Brnjakovića... sve su to čvrsti dokazi dugotrajnog boravka ljudi na ovim prostorima.

A ljudi su ovdje oduvijek vezani uz zemlju. O njezinoj izdašnosti ovisio je i njihov prosperitet. Vinski podru-

mi ponudili su im i ona klasična radna mjesta, oni opak indirektno ovise o ovoj zemlji.

Ovi blago izvaljani i pitomi krajolici na obroncima Fruškogorskog gorja, uglavnom prekriveni kulturom vinove loze i vode bajkovitog Dunava ispod njih međusobno se nadopunjuju te ovdšnjem stanovništvu daju život i hrane ih. U isto vrijeme putniku namjerniku pružit će svojom slikovitošću zadovoljstvo kretanja prostorom. Zastanete li, moći ćete uživati u mirnoći i skladu prizora. Kombinacija smeđe bolje zemlje, zelenila njezinih plodova, plavetnila neba te zlatne boje sunca, čije se zrake dolje stapaju s vodama Dunava koji vijuga ovim zelenim krajolicima, dobra su inspiracija i za svakoga pjesnika. Jer riječi će ovdje zasigurno izvirati same, neće ih trebati čupati. A jedna od pjesama kaže: "Divan je kićeni Srijem, lijepo je živjeti u njem"... Ni putnik ne treba žuriti kroz ove krajeve, što sporije vozi, što više zastaje, to više će moći upijati sve čari živopisnih pitomih krajolika na najistočnijem dijelu Hrvatske. Putovanja trebaju biti poput ispijanja vina, a dobro se vino ispija polako. ■

